

LA DISTRIBUCIÓ EQUILIBRADA DELS ALUMNES AMB NECESSITATS EDUCATIVES ESPECIALS A OLOT

INSTITUT MUNICIPAL D'EDUCACIÓ DE L'AJUNTAMENT D'OLOT
SERVEI D'EDUCACIÓ DEL CONSELL COMARCAL DE LA GARROTXA
ÀREA DE CIUTADANIA I IMMIGRACIÓ DEL CONSORCI D'ACCIÓ SOCIAL DE LA GARROTXA

ÍNDEX

ÍNDEX.....	2
INTRODUCCIÓ/ JUSTIFICACIÓ	3
DEFINICIONS	4
EVOLUCIÓ.....	5
DOCUMENTS DE REFERÈNCIA.....	6
RECURSOS PER TREBALLAR LA DISTRIBUCIÓ EQUILIBRADA.....	8
FUNCIONAMENT ACTUAL	9
BASES SOBRE ELS AJUTS DE MENJADOR I TRANSPORT PER ALS ALUMNES NEE	10
QUADRE DEL PROCÉS D' AJUTS DELS ALUMNES AMB NEE	12
AVANTATGES I DIFICULTATS DE LA DISTRIBUCIÓ EQUILIBRADA NEE	13

INTRODUCCIÓ/ JUSTIFICACIÓ

Aquest document s'ha elaborat per explicar a tots els agents educatius, càrrecs polítics i ciutadania en general quins són els principis que regeixen la distribució equilibrada dels alumnes amb necessitats educatives especials (NEE) i quines estratègies d'execució es porten a terme a Olot.

La distribució equilibrada d'alumnes amb NEE a Olot neix de la voluntat de fer un projecte comú, un projecte de ciutat on l'educació pren el protagonisme. És una clara aposta per la cohesió social i per la igualtat d'oportunitats.

Olot, com a ciutat educadora, estableix com a estratègia i com a objectiu la distribució equilibrada d'alumnes amb NEE. Un dels reptes de la ciutat educadora és promoure l'equilibri i l'harmonia entre identitat i diversitat, tenint present les aportacions de les comunitats que la integren i el dret de totes les persones que hi conviuen a sentir-se reconegudes des de la seva pròpia identitat cultural.

Per portar a terme aquest projecte cal que tots els agents s'impliquin, que se'l facin seu i que aportin la seva visió. Cal que tothom parteixi dels mateixos principis basats en l'equitat, entesa com la capacitat per adaptar la normativa general d'admissió d'alumnes al territori, i basats en l'educació com l'eina més potent que tenim per transformar la societat en una societat democràtica i socialment justa.

DEFINICIONS

Tal com estableix la Llei d'educació de Catalunya, l'educació és la base per compensar les possibles desigualtats d'origen social i abordar amb garanties d'èxit la igualtat d'oportunitats. Per aquesta raó, des d'Olot fa anys que es treballa la distribució equilibrada d'alumnat amb necessitats educatives especials (NEE).

- Distribució equilibrada d'alumnat amb NEE

És el procés d'admissió d'alumnes als centres docents sufragats amb fons públics (públics i concertats) que sota el principi d'equitat i igualtat d'oportunitats distribueix els alumnes NEE per igual a tots els centres.

- Necessitats educatives especials o específiques:

El Decret d'admissió d'alumnes és el que defineix les NEE (article 18.1, Decret 75/2007 sobre l'admissió d'alumnes als centres educatius en els ensenyaments sufragats amb fons públics). Es considera alumnat amb necessitats educatives especials o específiques (NEE), a l'efecte de la seva admissió en els centres:

- Necessitats educatives especials

1. el que per raons socioeconòmiques o socioculturals requereixi una atenció educativa específica,
2. el de nova incorporació al sistema educatiu, en el cas que per la seva competència lingüística o pel seu nivell de coneixements bàsics requereixi una atenció educativa específica,

- Necessitats educatives específiques

L'alumnat afectat per discapacitats físiques, psíquiques o sensorials, o que manifesta trastorns greus de personalitat o de conducta, o malalties degeneratives greus.* En aquest document es parlarà de necessitats educatives especials o NEE ja que és el col·lectiu diana sobre el qual treballarem.

EVOLUCIÓ

A Olot, a partir de diferents comissions de treball potenciades des del Consell Escolar Municipal, es planteja la necessitat de treballar amb la distribució equilibrada d'alumnat NEE a finals dels anys 90, quan la primera immigració d'origen gambià s'estableix i es concentra únicament al barri de Sant Roc. Aquest barri té una escola d'una sola línia (una classe per curs), que acull les persones del barri, i compta també amb una llar d'infants del Departament d'Educació.

Davant del perill d'alta concentració a l'escola d'aquest barri, en el marc de les comissions d'escolarització, es treballa per distribuir equitativament els alumnes NEE a les escoles públiques i concertades.

En un primer moment, i basant-nos en el Decret d'admissió d'alumnes del Departament d'Educació de la Generalitat, que estableix que tots els centres sufragats amb fons públics han de tenir 2 alumnes amb NEE per línia, s'estudia la situació a Olot i s'inicia el procés de distribució equilibrada amb l'acord de tots els centres educatius de la ciutat, atenent fins i tot els alumnes nouvinguts que arriben al llarg del curs.

S'estableixen, conjuntament amb el Consell Comarcal, ajudes compensatòries de transport i menjador ja que el Consell Comarcal és l'ens local que té delegada aquesta competència de gestió dels serveis de menjador i transport escolar.

Progressivament el nombre d'alumnes amb NEE per línia augmenta. Al curs 2009-2010 ja són 7 els alumnes NEE per línia, tot i que el Decret d'admissió d'alumnes encara manté els 2 alumnes per línia.

L'acceptació de l'augment del nombre d'alumnes amb NEE per línia s'ha aconseguit gràcies a dues grans vies de treball:

- a) Diàleg amb les famílies. A les famílies assignades a un centre allunyat del seu domicili se'ls explica que aquest sistema de treball es fa per oferir la màxima qualitat educativa.
- b) Treball constant amb els centres i la implicació de les escoles concertades. El fet que tots els centres comparteixin la visió que l'escola és el reflex de la societat i que aquesta és diversa ha facilitat el treball de la distribució equilibrada dels alumnes NEE.

DOCUMENTS DE REFERÈNCIA

Tot el treball que es va iniciar a Olot s'ha vist recolzat i reconegut al llarg del temps amb diversos documents que avalen la línia de treball establerta en aquest tema:

- **LLEI ORGÀNICA 2/2006 D'EDUCACIÓ (LOE), de 3 de maig**

Article 87.2

*Per facilitar l'escolarització i garantir el dret a l'educació de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu, les **administracions educatives poden reservar-li fins al final del període de preinscripció i matrícula** una part de les places dels centres públics i privats concertats. De cara al proper curs la reserva serà efectiva fins al setembre, mes on es durà a terme el començament del curs escolar.*

- **DECRET 75/2007, de 27 de març, ADMISSIÓ D'ALUMNAT ALS CENTRES EN ELS ENSENYAMENTS SUFRAGATS AMB FONTS PÚBLICS**

Article 19.2

*Per afavorir la integració i la distribució equilibrada de l'alumnat amb necessitats educatives específiques, s'estableix **amb caràcter general una reserva de 2 llocs escolars per grup al segon cicle de l'educació infantil, a l'educació primària i a l'educació secundària obligatòria. Per al primer cicle de l'educació infantil, de 0 a 3 anys, la reserva és d'1 lloc escolar per grup.***

Article 19.3

*Els directors i les directores dels serveis territorials del Departament poden **modificar el nombre de llocs escolars reservats** en una àrea d'escolarització, escoltada la comissió d'escolarització i els centres afectats, exclusivament quan el que s'estableix amb caràcter general en el punt anterior no permeti **una resposta educativa adequada a les necessitats de l'alumnat amb necessitats educatives específiques**, tenint en compte els dictàmens o els informes d'escolarització dels equips d'assessorament i orientació psicopedagògica (EAP) o bé els informes dels serveis socials, dels serveis municipals i de la inspecció educativa que s'elaborin amb aquesta finalitat.*

- **RESOLUCIÓ EDU/349/2008, de 9 de febrer, per la qual s'aproven les NORMES DE PREINSCRIPCIÓ I MATRÍCULA**

Article 2.4

Al segon cicle d'educació infantil, a l'educació primària, a l'educació secundària obligatòria i als cicles de formació professional de grau mitjà o grau superior, el centre ha de reservar dues places de cada grup per a l'alumnat amb NEE de les que preveu l'article 18 del Decret 75/2007, nombre que es pot modificar per resolució del director o la directora dels serveis territorials, d'acord amb les previsions de l'article 19 del Decret esmentat.

Article 20.5

Per a l'alumnat de nova incorporació al sistema educatiu amb NEE associades a aquesta circumstància, la comissió d'escolarització valora, tenint en compte les dades globals de la zona, la necessitat d'assignar-lo a places de reserva. Si és el cas, tenint en compte la voluntat dels pares, fa una proposta d'escolarització al director/a dels Serveis Territorials d'Educació.

- **PACTE NACIONAL PER A L'EDUCACIÓ. GENERALITAT DE CATALUNYA** firmat el març del 2006

Es va plantejar com l' oportunitat per establir les línies del futur de l'educació per a la Catalunya del segle XXI.

L'eix 3 del Pacte proclama: "La igualtat d'oportunitats i llibertat d'ensenyament en el marc del servei públic educatiu"... "permetre que tot l'alumnat, independentment del seu origen i condicions socials, accedeixi a un denominador comú mínim en matèria educativa"... "l'escola sostinguda amb fons públics ha de poder complir la vocació d'escola universal i igualitarista"

- **PACTE NACIONAL PER A LA IMMIGRACIÓ. GENERALITAT DE CATALUNYA** firmat el 19 de desembre de 2008

El Pacte Nacional per a la Immigració és un document signat per 32 agents institucionals, polítics, econòmics i socials el 19 de desembre de 2008. Afirmar que la immigració ha vingut per quedar-se, que cal cohesionar-la, que implica un redimensionament de les polítiques públiques i que, els que som diferents i volem viure junts, ho farem valorant positivament la diversitat i, al mateix temps, definint un espai de cohesió, una cultura pública comuna.

Mesura 31

Implantar models de zonificació escolar integradors amb la participació de l'escola pública i la concertada, que permetin una escolarització equilibrada entre el dret d'elecció de les famílies i la necessària cohesió social.

- **INFORME DEL SÍNDIC DE GREUGES SOBRE LA SEGREGACIÓ ESCOLAR**

Aquest informe de l'any 2008 inclou Olot com a municipi model de distribució d'alumnat NEE entre els centres sufragats amb fons públics.

"I, en tercer lloc, i el més important, els gràfics permeten observar que hi ha municipis amb presència elevada d'alumnat escolaritzat al sector concertat, però que mantenen nivells baixos de segregació escolar. Són casos en què es poden reconèixer polítiques educatives locals actives en la lluita contra la segregació i en què els efectes són visiblement positius. Vic i Olot són dos exemples coneguts d'aquestes bones pràctiques. En ambdós municipis l'ajuntament va ser especialment actiu a cercar vies d'implicació dels centres concertats en el procés d'escolarització de l'alumnat d'origen immigrant"

- **LLEI D'EDUCACIÓ DE CATALUNYA**

L'actual Llei d'educació de Catalunya, 12/2009, de 10 de juliol, segueix les pautes marcades al Pacte Nacional per a l'Educació.

Article 2

"La universalitat i l'equitat com a garantia d'igualtat d'oportunitats i la integració de tots els col·lectius, basada en la coresponsabilitat de tots els centres sostinguts amb fons públics "

Article 48.1

“Els centres del Servei d'Educació de Catalunya han de participar en l'adequada i **equilibrada** escolarització dels alumnes amb **necessitats educatives específiques** i s'han de comprometre a fomentar la pràctica de la inclusió pedagògica. A aquests efectes, l'administració educativa ha d'establir la proporció màxima d'alumnes amb NEE que poden ésser escolaritzats en cada centre en l'accés als nivells inicials de cada etapa i, si s'escau, la reserva de llocs escolars que, com a mínim, cal destinar-los”.

RECURSOS PER TREBALLAR LA DISTRIBUCIÓ EQUILIBRADA

Per dur a terme la distribució equilibrada d'alumnat NEE s'estableixen diferents recursos:

A. DES DEL DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ:

- CONTRACTES PROGRAMA

Dota de recursos econòmics addicionals als centres concertats en funció de la tipologia d'alumnat que atén. A Olot es concedeixen a partir del curs 2007- 2008.

- EQUIP D'ASSESSORAMENT PSICOPEDAGÒGIC (EAP)

L'EAP és qui determina els alumnes considerats de NEE, elabora els informes i els eleva al Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

- COMISSIONS D'ESCOLARITZACIÓ

La comissió d'escolarització és l'òrgan que decideix l'assignació del centre de l'alumnat NEE i vetlla per la seva distribució equilibrada.

- ZONES EDUCATIVES

La zona educativa de la Garrotxa té la funció de la planificar les polítiques educatives de la comarca per als propers anys.

B. DES DE L'AJUNTAMENT D'OLOT :

- GESTIÓ DE L' OFICINA MUNICIPAL D'ESCOLARITZACIÓ (OME)

L'OME és l'oficina que durant tot l'any orienta i informa les famílies dels alumnes que s'han d'escolaritzar per primera vegada o que sol·liciten un canvi de centre.

- DISTRIBUCIÓ EQUILIBRADA DELS RECURSOS ECONÒMICS

L'Ajuntament d'Olot, a través de l'Institut Municipal d'Educació (IME), va acordar amb els centres educatius la distribució equitativa dels recursos econòmics, que són concebuts només per als centres públics, entre tots els centres públics i concertats, per tal d'oferir les mateixes oportunitats educatives a l'alumnat.

Els recursos que arriben per als centres públics que són redistribuïts a tots els centres de la ciutat són: el Pla educatiu d'entorn, el Projecte PROA¹ i el Projecte de recursos educatius.

- REORGANITZACIÓ DE LES LÍNIES DEL TRANSPORT PÚBLIC D'OLOT (TPO)

¹ **PROA** : Proyecto de Refuerzo, Orientación y Apoyo

Des de l'Àrea de Mobilitat de l'Ajuntament d'Olot, conjuntament amb l'IME i el Consell Comarcal de la Garrotxa, es reorganitzen les línies i els horaris del TPO. Es prioritza que els horaris lliguin amb les entrades i sortides dels centres educatius.

C. DES DEL CONSELL COMARCAL DE LA GARROTXA:

- AJUDES DE TRANSPORT I MENJADOR ESCOLAR

El Consell Comarcal treballa en dos sentits: adequant la normativa per a l'adjudicació de les ajudes de transport i menjador a la nova realitat sense crear diferències i actuant com a interlocutor amb el Departament d'Educació per obtenir el finançament necessari.

FUNCIONAMENT ACTUAL

A mesura que han anat passant els anys, a causa principalment a l'augment d'alumnes que es consideren amb NEE, ens hem vist obligats a anar introduint diferents criteris en el sistema de funcionament, a fi que no generi diferències i pugui preveure tots els casos que es plantegen.

La Comissió d'escolarització, integrada per Inspecció Educativa (que la presideix), l'OME, l'Equip d'Assessorament Psicopedagògic (EAP), els centres educatius (tant públics com concertats), el Consell Comarcal, representants de mares i pares i sindicats, han posat les bases que fan que en l'actualitat hi hagi una distribució equilibrada de l'alumnat pràcticament òptima.

Aquestes bases estan subjectes a revisions periòdiques.

Bases sobre l'assignació equilibrada d'alumnes amb NEE:

1. Cada curs escolar es fixa una reserva de places per a alumnes amb NEE als nivells de P3 i 1r d'ESO en funció de les necessitats detectades per la comissió d'escolarització. Aquesta reserva ha de ser acceptada pel director dels Serveis Territorials de Girona.
2. S'estableix un circuit d'atenció a l'alumnat amb NEE arribat al llarg del curs escolar que consta de tres passos:
 - a) Recollida de les dades bàsiques de l'alumne a l'OME.
 - b) Derivació de la informació a l'Equip d'Assessorament Psicopedagògic (EAP), que determina si l'infant presenta NEE.
 - c) Si no presenta NEE, s'apliquen els criteris d'admissió establerts per decret. Si presenta NEE, s'apliquen els criteris següents:

Alumnes que comencen P3 i/o 1r d'ESO en el període oficial de preinscripció:

1. Tenir germans al centre.
2. La proximitat al centre d'acord amb la zonificació escolar .
3. La possibilitat de tenir ajuts de menjador i transport.
4. La nacionalitat dels alumnes.

Alumnes amb NEE arribats fora del període oficial de preinscripció:

- i. Que hi hagi vacants de places per als infants amb NEE al centre i nivell sol·licitats.
- ii. Que hi hagi vacants de places ordinàries als centres.
- iii. La proximitat al centre d'acord amb la zonificació escolar.

- iv. Tenir germans al centre.
- v. La possibilitat de tenir ajuts de menjador i transport.
- vi. Vacants de places a les aules d'acollida.
- vii. La nacionalitat dels alumnes.
- viii. La situació personal, psicològica i social de l'alumne. Cada cas es tracta individualment.

Aquests criteris no són excloents ni l'ordre determinarà de manera sistemàtica l'assignació de l'alumne. Cada cas s'analitza individualment.

BASES SOBRE ELS AJUTS DE MENJADOR I TRANSPORT PER ALS ALUMNES NEE

Per entendre tot aquest funcionament hi ha dos factors que no s'han de perdre de vista:

- Quan parlem d'ajuts ens referim als ajuts de menjador. En alguns casos es complementen amb el transport gratuït, però són dues coses independents i no sempre van juntes.
- La consideració de NEE no se sol·licita: és l'EAP qui ho determina i cal una resolució del director dels Serveis Territorials d'Educació a Girona per tal de garantir el finançament que s'atorga als alumnes NEE.

El procés que se segueix per tenir dret a l'ajut de menjador és: omplir la sol·licitud i aportar la documentació necessària en el termini establert. Si hi ha resolució del director dels Serveis Territorials d'Educació a Girona se seguirà el procés d'ajuts per a NEE.

Ens podem trobar amb 3 situacions que determinaran si l'ajuda que rebrà l'alumne NEE és total, parcial o nul·la:

- i. Que s'assigni a un **centre concertat** i que la distància entre el domicili i el centre sigui com a màxim d'1,5 km (primària) o 2 km (secundària). En aquest cas tindria un ajut *parcial* que suposa una ajuda econòmica equivalent al 25% del preu del menjador. Aquest 25% equival més o menys a la diferència de preu que hi ha entre el servei de menjador d'un centre públic i un de concertat.
 - a. Si ho creu convenient, la família té la possibilitat de presentar-se a la convocatòria general d'ajuts de menjador oberta per a tothom.
- ii. Que s'assigni a un **centre públic o concertat** i que la distància entre el domicili i el centre sigui superior a 1,5 km (primària) o 2 km (secundària). En aquest cas té un ajut *total* que equival al 100% del preu de menjador més el transport gratuït.
- iii. Que s'assigni a un **centre públic** que no li correspon per mapa escolar i que la distància entre el domicili i el centre no superi el 1,5 km (primària) o 2 km (secundària). En aquest cas, no es rep cap ajuda per aquest concepte.

Si ho creu convenient, la família pot presentar-se a la convocatòria general d'ajuts de menjador oberta a tothom.

Tant l'1,5 km com els 2 km no són distàncies triades a l'atzar. El mapa de la ciutat, basant-se en criteris de proximitat, es divideix en diferents zones establint un centre educatiu de referència. Aquests quilòmetres equivalen a la distància més llarga que hi ha entre un centre educatiu i el punt més allunyat de la seva zona educativa.

Un requisit comú a tots els sol·licitants d'ajuts de menjador és que caldrà que utilitzin el servei de menjador com a mínim 3 dies a la setmana. Si no és així, es perdrà.

Pel que fa a la primera situació, tot el procés és de caire administratiu, és a dir, se'ls concedeix un ajut que es pagarà directament al responsable de la gestió del servei de menjador del centre on estan escolaritzats els alumnes. Per tant, no és la família qui rep directament els diners, fet que tampoc passa en el cas d'ajuda total.

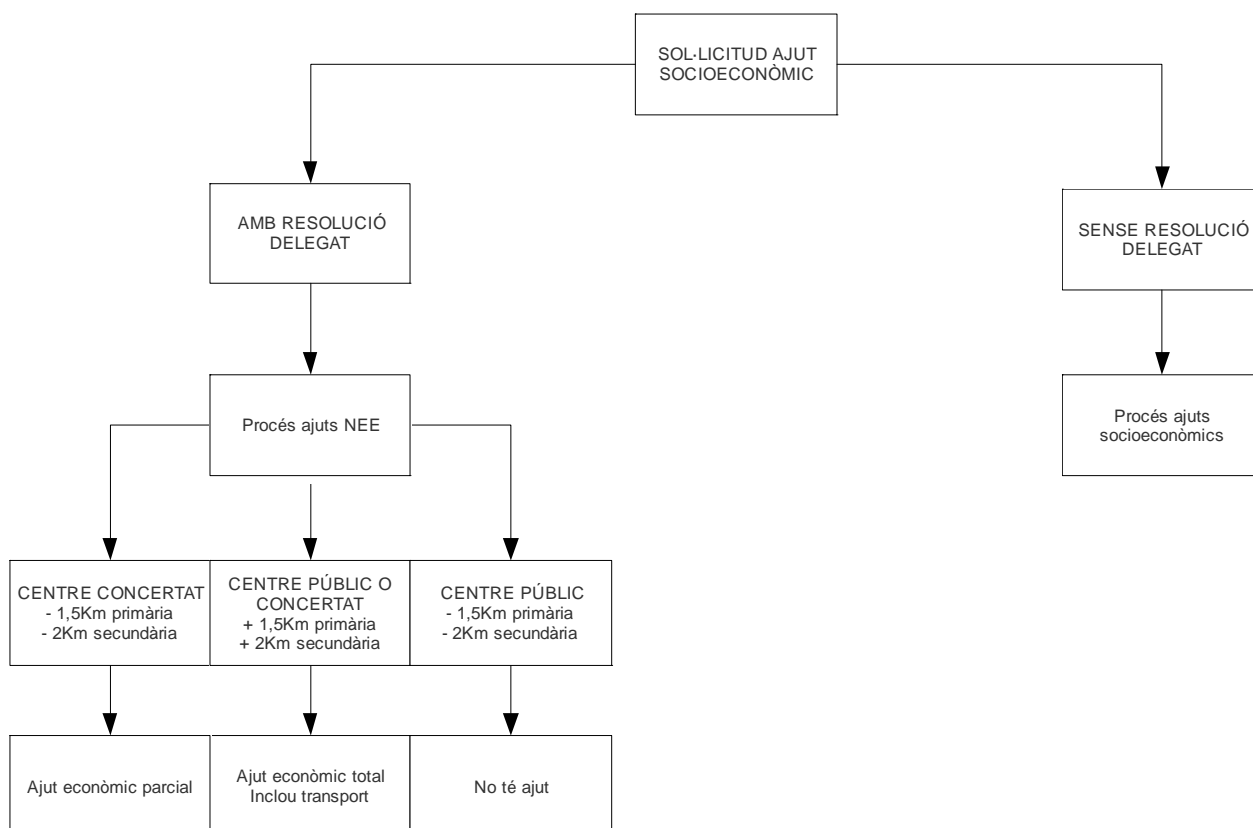
La segona situació, com que implica un desplaçament, és una mica més complexa:

- En primer lloc cal definir un sistema de transport. En el nostre cas fem servir el servei de transport públic d'Olot (TPO).
- En segon lloc, com que l'administració és la responsable del desplaçament, s'ha de garantir que al matí l'alumne es recull a la parada de transport i es deixa a l'interior del centre educatiu, i a la tarda es recull al centre educatiu i es deixa a la parada de transport que els pares han especificat. D'aquí que es disposi de monitors (amb l'armilla groga). Només tenen monitor els alumnes considerats encara petits per anar sols amb el transport escolar (des de P3 fins a 4t de primària). A la resta (des de 5è de primària fins a 4t d'ESO), se'ls proporciona una targeta de transport públic d'ús exclusiu per a ells a la qual només s'hi carrega l'import corresponent a un viatge d'anada i un de tornada per als dies lectius. Finalitzat el curs, la targeta es desactiva.
- Els alumnes als quals s'entrega una targeta han de pagar 2 € en concepte de fiança. Si la perden o en fan un mal ús, se'ls entregarà una altra targeta però hauran de tornar a abonar 5 €. Un cop acabat el curs escolar, han de tornar la targeta i se'ls retornaran 2€.
- Alerta, però: els alumnes de P3 fins a 2n no es deixaran a la parada de transport si no hi ha la persona autoritzada per recollir-los. I els alumnes de 3r de primària a 4t d'ESO podran deixar-se sols a la parada si així s'ha especificat i autoritzat en el moment de fer la sol·licitud. Per tant, els monitors, a més de passar llista cada dia, han de comunicar les incidències que hi hagi i vetllar per la seguretat dels alumnes, i han d'assegurar que deixaran l'alumne **NOMÉS** amb la persona autoritzada.

En el cas que no hi hagi la persona autoritzada a recollir l'alumne, s'avisarà la policia municipal i seran aquests els responsables de recollir-lo a la següent parada (el TPO ha de continuar amb el seu horari) i portar-lo a casa seva o bé a la comissaria i avisar els pares perquè el vagin a recollir. Finalment, el dia següent, des de l'IME es contacta amb la família per demanar explicacions de la no-presència de la persona responsable a la parada.

A la tercera vegada que s'ha de convocar una família perquè no ha recollit el seu fill/a a la parada corresponent, se li retira la gratuïtat del transport i el monitoratge fins que s'acabi el curs.

QUADRE DEL PROCÉS D' AJUTS DELS ALUMNES AMB NEE

AVANTATGES I DIFICULTATS DE LA DISTRIBUCIÓ EQUILIBRADA NEE

AVANTATGES:

1. Cohesió social, igualtat d'oportunitats
2. Evita la concentració d'alumnes amb NEE a escoles concretes
3. Els centres educatius són un reflex de la diversitat de la ciutat
4. Els alumnes viuen i conviuen amb diferents realitats socioculturals
5. Oportunitat, per part dels infants i joves, de conèixer altres entorns de la ciutat més enllà del barri on viuen
6. Millor atenció educativa del conjunt dels alumnes
7. Millor atenció als infants amb NEE
8. Més places per als centres públics
9. Evita que les escoles dels barris amb més població nouvinguda siguin les úniques que tenen alumnes nouvinguts
10. Són usuaris potencials del transport públic

DIFICULTATS:

1. La distribució dificulta, en alguns casos, la relació entre les famílies i les escoles
2. La gestió tècnica del procés
3. Els constants canvis socials que dificulten la sistematització dels processos
4. La conscienciació que el cost econòmic d'aquest treball és baix en relació amb les necessitats que sorgirien si no es fes.
5. La consolidació d'un sistema de finançament estable
6. Els beneficis socials són a llarg termini i difícils de visualitzar
7. El desconeixement general del projecte i de la seva filosofia de fons
8. La lluita contra els rumors provocats per la manca d'informació
9. La manca de consens unànim vers el model de la distribució entre tots els agents educatius
10. La distància entre el domicili i l'escola afecta la participació dels infants en activitats extraescolars per les limitacions horàries del transport.